

ומקשינן: והרי הכא נמי אפשר דשדי ביה מומא מעיקרא [הרי אף במעשר יכול הוא לתת בו מום קודם שיקדש במעשר] ושוב אין לחוש לתקלה, ולמה אין מעשרים בזמן הזה כלל!?

ומשנינן: מעיקרא — קודם שהוציאם בפתח — מי ידע הי נפיק [וכי יודע הוא מי הוא זה שיצא עשירי, עד שאתה אומר לו להטיל בו מום קודם שמוציאם בפתח]!?

וכי תימא: מכל מקום אפשר בתקנה זו דמפיק ליה — לאותה בהמה שהטיל בה מום — בריש עשרה [יוציא את אותה הבהמה שהטיל בה מום בעשירי]. אף זה אי אפשר, כי:

”לא יבקר בין טוב לרע [בין תם לבעל מום]” אמר רחמנא, והיינו, שלא יגרום שיהיה העשירי תם או שיהיה בעל מום.⁽²⁾

וכי תימא: אפשר דשדי ביה מומא בכלי עדריה [יכול הוא להטיל מום בכל עדרו]. אף זה אין ראוי לעשות, כי:

מהרה יבנה בית המקדש ובעינן בהמה להקרבה, וליכא [לכשיבנה המקדש יצטרכו בהמות להקרבה ולא יהיו מצויים, כי כולם עשו מום בעדריהם].

ומקשינן: אם משום זה אין מטילים מום לפטור מן המעשר, הרי הכא נמי בככור בהמה איך אתה אומר שיטילו בהם מום, והרי מהרה יבנה בית המקדש, ובעינן בהמה להקרבה, וליכא!?

ומשנינן: הא לא קשיא, כי הרי רק בככורות מטילים מום, ועדיין אפשר בפשוטין [בהמות שאינם בככורות] להקריבן על המזבח.

ומקשינן: והרי הכא נמי — כשמטיל מום כדי להיפטור מן המעשר — עדיין אפשר בבהמות לקוחין הפטורים ממעשר, כמבואר במשנה לקמן נה ב, שמהם יקריבו על המזבח!?

ומשנינן: מכל מקום, לעשות כן בכל עדרו לפטור מן המעשר אין זה מן הראוי, שהרי ביוון דאיהו שדי ביה מומא בכלי עדריה [הוא הרי הטיל מום בכל עדרו] וגם שכיחי מומי הפסלי בקדשיב, דאפילו דוקין שבעין נמי פסלי [מצויים מומין אף בשאר בהמות, שהרי אף מום קל כדוקין שבעין פוסלם מלהקריב], אם כן, נמצא דלא שכיחי בהמות להקרבה, ועל כן אמרו חכמים שלא יעשר.

שנינו במשנה: מעשר בהמה נוהג בחולין

לקמן נח ב מדכתיב “יעבור” ולא שיעברנו. והיינו ד”לא יבקר” פירושו אפילו אם אינו מעבירו בידו אלא שגורם לו לצאת ראשונה, וכגון שמעמיד אמו מבחוץ, דומיא דגמרא שם, כיון שמעדיף זו על אחרת. ויש ליישב.

וראה עוד לקמן נח ב “ונוטל [לעשירי] אחד מן האלולין [הבהמות שגולדו באלול]”, ובפירוש המיוחס לרש”י כתב שם וראה גם

חכמים שיטיל אדם מום בככור קודם שיצא לאויר העולם, וכשם שהפקעו מצות מעשר מחשש תקלה].

2. נתבאר על פי מה שפירש רש”י בחומש פסוק זה, ואולם רש”י כאן כתב: לא יבקר, משמע שהוא לא יוציאנו, אלא הוא יצא מעצמו. [וצריך ביאור: כי דרשה זו דלא יוציאנו נפקא לן